NĂM THỨ MƯỜI HAI. — SỐ THỨ 2080 MỖI SỐ: 0$02 NGÀY THỨ TƯ 27 FÉVRIER 1924

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

HANOI

	Nếu lấy báo tại sở báo (chợ cửa Đông) không có tàu đi	Gửi đi các tỉnh trong Đông-dương đều nhau	Gửi đi các tỉnh Trung-kỳ và Ai-lao	Gửi đi Cao-Miên, Nam-Vang, Thái-lan và các thuộc địa khác	Ngoại-quốc
Một năm	6$00	6$90	6$30	6$90	6$00	12$00
Các tháng về	»	3$80	3$50	3$20	3$20	3$50	6$00
Sáu tháng	3$00	3$50	3$20	3$20	3$50	6$00
Ba tháng	1$50	1$75	1$60	1$60	1$75	3$00
Một tháng	0$50	0$60	0$55	0$55	0$60	1$00

Les abonnements partent du 1er et du 16 de chaque mois.

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur 61 63, Rue du Coton, Hanoi

Fondateur : F. H. SCHNEIDER
Directeur : NGUYỄN-VAN VINH
Rédacteur en chef : PHẠM HUY LỤC
Administrateur gérant : NGUYỄN V LUẬN

Adresse télégraphique : TRUNG BẮC-TÂN VĂN HANOI
TÉLÉPHONE N° 150

ANNONCES
Décomptées à raison de 3 lignes au centimètre de hauteur, sur 0m065 de large.
Une seule insertion. . . . 0$30 le c/m
Par contrat annuel
Par centimètre et par insertion. . . . . 0$18 le c/m
Réclame dans la 1re page. . . . 2$ la ligne
Annonces judiciaires et légales. 1$50 le c/m
On traite à forfait pour les contrats importants.

Ba cái vấn-đề lớn trong thế-kỷ hai mươi này

Đời đến cái thế-kỷ 20 này chính là cái buổi thế-giới hoạt-động cạnh-tranh, nhất là về phương-diện các nước Âu Mỹ, thực đã diễn nên một cái trường hoạt động cạnh tranh kịch liệt [illegible] với trong bay đổi với ngoài dân đó, đều gắng gỗ làm cho năng-lực của mình thực được phát triển, vì vậy mà hàng ngày sản xuất biết bao nhiêu những cái vấn-đề làm cho tủng-động tai mắt cả thế-giới. Nay ta xin khai cứ bả cái vấn-đề lớn sau này mà hiện nay các nước Âu Mỹ đương cực lực tiến hành, và chẳng bao lâu vấn-đề đó cũng có ảnh-hưởng đến cái phương-diện Á-đông, là những dân-tộc bấy lâu quen thói thủ cựu an thường, gặp cái ngọn trào cạnh tranh này đã phải nhục nhắc cựa mình mà mong đua sức cùng người thì cái lý thế sử nhiên cũng có ngày phải lưu tâm chú ý tới.

1° *Cái vấn-đề lao-động.* — Các nước văn-minh vì cái trình-độ dân trí đã quá cao đến đã tự tin cái chủ nghĩa lao-động là thần-thánh, vì vậy các người tổng sự trong các công việc lao-động có lập thành hội thành đoàn để đối phó với các nhà tư-bản. Cái phong-trào này phát khởi kể đã từ cuối thế-kỷ thứ 18, dần dần cho đến nay đã thành ra một cái cơ bản rất cùng-cố. Cái chủ ý của phái lao-động là muốn cho các nhà tư-bản phải biết trọng cái lao lực của mình không được cậy cái sức kim-tiền mà làm cho cái lao-lực quá ư khinh rẻ, cho rằng một đằng có kim-tiền, một đằng có lao-lực cùng góp lại để làm nên sự nghiệp thì cái lợi-quyền tất cũng phải ngang nhau. Tuy vậy cái thế-lực của các nhà tư bản cũng quật cường lắm, bết sức bài xích không chịu như thế, vì vậy mới thành ra có những sự bãi công, kịch-liệt nữa thì đến lồng bãi công, đồng-minh bãi công mới lại khủng hoảng lắm nữa. Đối với cái vấn-đề đó, các chính-phủ cũng đã lắm phen phải can thiệp mà hết sức điều đình, nhưng hai đằng đằng nào cũng có cái cậy mình thì cũng khó tìm được cái phương-pháp điều đình cho thỏa-đáng.

2° *Cái vấn-đề phụ-nữ.* — Các nước Âu-tây từ khi có cái chủ-nghĩa tự-do bình-đẳng thịnh xướng ra thì cái vấn-đề phụ-nữ này nhân đó mà sản xuất, nhất là những nước mới lập, đan cử như nước Mỹ thì cái vấn-đề đó lại càng náo-động lạ thường. Đàn bà con gái muốn rằng ở trong xã-hội mà nhất là đường chính-trị cũng được cái địa-vị và quyền-lợi như đàn ông con trai. Nên nào đòi tham dự chính-quyền, nào đòi tham liệt nghị-hội, yêu cầu không được không thôi, nên chính-phủ cũng phải thuận theo cái lý thế ấy mà dẫn đạo cho được xong xuôi. Nước nọ có, nước kia theo dần dần mà cái giới-hạn nam nữ rất nghiêm mật bao nhiêu đời nay đến bây giờ hình như đã đã-phá hầu hết. Nhất là về đường chính-trị, nào nữ nghị-viên, nữ đại-sứ, nữ thượng-thư, các bạn chu-nhan hồng-phấn thực đã ngang nhiên mà bước lên các địa-vị trọng yếu trong chốn danh trường. Tuy vậy ta cũng chớ nên vội lấy đó làm tỉ-lệ cho ta, ta hãy nên xét kỹ một điều rằng cái lý thế khiến cho các chính-phủ các nước văn-minh ấy phải thuận theo là vì biết rõ cái trình-độ học-thức của phụ-nữ các nước ấy thực đã hoàn toàn tiến-bộ lắm.

3° *Cái vấn-đề thực dân.* — Các nước ngày nay sở-dĩ cần-cấp về sự khoáng trương lãnh-thổ đều bởi vì cái vấn-đề nhân khẩu, vì số nhân-khẩu nước nào cũng mỗi ngày mỗi đông đúc thêm lên, nếu cứ quẩy quẩn trong một nước với nhau thì không những đất cát không đủ dùng mà đường dân sinh sẽ xảy ra nhiều cái cơ khủng-hoảng; vậy nên điều thứ nhất trong sự mưu dân-sinh của các nước là tính ngay đến cái kế tìm nơi để an trí những nhân-khẩu đông đúc đó, vừa là làm cho đường kinh-tế trong nước được thư-thái mà vừa là để khoáng trương cái thế-lực của nước mình cho rộng ra, hơi vậy mà cái vấn-đề thực-dân này nước nào cũng hết sức tiến-hành, cho nên mới thành ra một cái án kiện rất quan trọng trong trường quốc-tế, như mấy năm trước đây ở nước Mỹ đã nổi lên cái phong trào bài xích người Nhật, có ý ngăn trở cái thế-lực của người Nhật không cho bành-trướng ra ở Mỹ châu. Nói đến cái thế-lực thực-dân thì có lẽ hăng hái nhất là nước Nhật. Vì nước ấy là một nước ở một mình ngoài giữa bể, diện-tích thổ địa rất hẹp mà nhân-khẩu trong nước lại quá đông, cái thế tất là phải đi tìm cho được nhiều lãnh thổ mới xong. Người ta e rằng cái tiến độ của thế-giới sau này có lẽ vì cái vấn-đề đó mà sinh ra nhiều nỗi rối loạn rất lớn vậy, mà muốn cho tìm được cái phương-pháp giải-quyết cũng khó thay.

Nay ta cũng xin theo cái đầu đề đó mà xét đến xã-hội ta ra thế nào. Về hai cái vấn-đề lao-động và phụ-nữ hiện thời chưa đã nhát sinh ngay ra ở xã-hội ta được nào, vì phải phụ nữ trình-độ học-thức còn kem lắm, đầu có nói đến hai chữ nữ-quyền, nhưng chẳng qua chỉ bởi mấy kẻ nông nổi ngộ nhận cái lý-thuyết bình-đẳng tự do mà nói đó thôi; còn đến như cái vấn-đề lao-động cũng vậy, vì công-nghiệp nước mình hãy còn ấu-trĩ mà cũng chưa có mấy nhà đại tư bản đã đảm gia tay lũng đoạn để đến nỗi khích biến với các công-nhân. Sau nữa đến cái vấn-đề thực dân thì ở người mình cũng rất cần, nhưng vì cái tình thế riêng nên lại theo về một cái phương-diện khác. Vì ở ta đây thực cũng có cái lo nhân-mãn lắm rồi, nhưng chỉ ở trung-châu mà thôi, chứ ở thượng-du ngày là đất nước mình cũng còn hoang nhàn đến quá nửa không có người ở, vậy đất mình lại thực dân mình mà ta lại không chú trọng đến, lại cứ ban những sự dâu dâu là những sự mình chưa có dã thế-lực làm được thì chẳng đáng tiếc lắm ru!

S. B.

Âu-châu điện-tín

VÔ-TUYẾN-ĐIỆN

Bordeaux ngày 25 và 26 Février 1924

Nước Ý với nước Yougoslavie

Các quan nước Ý đã giao hải-cảng Baros cho nước Yougoslavie

Hội-đồng Génes định

Hội-đồng Génes-định thứ nhất đã họp sáng hôm thứ hai.

Hội-đồng nghe bản tờ trình của phụ-bản nói về sổ chi-thu nước Đức năm 1924-1925. Phụ-bản có hay tỏ mọi lẽ làm cho các sổ chi-thu nước Đức từ giờ đến năm 1930 được thăng bằng luôn.

Phụ-bản coi về việc nhà ngân-hàng đương xét cái vấn-đề hoa-xa, về việc dùng các đường đó xa làm của bảo chứng cho mọi trái-khoán quốc-tế.

Hội-đồng Génes-định có hỏi viên chánh-bộ kinh-tế bên Van-quốc cho biết những cách của nước Van-quốc dùng trong việc khôi-phục nền kinh-tế nước Áo, để xem có thể châm chước mà dùng được không.

Ngạch-binh thuộc-địa

Một đằng 60 ông nghị-dân nghị viện, xét rằng nên lưu-ca tập cho nhiều quan võ trong ngạch binh thường-quốc biết sai khiến quan binh dân thuộc địa, vì quan binh ấy trong binh-giá nước Pháp có nhiều lắm, có bản nên thi-hành mọi khoản khuyến-khích các quan võ các ngạch nên theo vào ngạch quân ở các thuộc-địa, mà lại giữ gìn cho các ngạch binh thuộc-địa không mất cái quyền tự-trị, đối với ngạch binh thường-quốc.

Việc nước Đức

Tin Munich. — Hitler và năm người nữa đã bị giải đến trường Võ-bị cũ, vì tòa án đặt ở đấy.

Trong giấy kháng-cáo khép các người vào tội phân-quốc.

Ngày 22 février này thì xét án. Có lẽ xét kín, thiên hạ không được vào xem.

Việc trong hạt trú binh

Báo *Matin* nói số thu-nhập hàng ngày của sở quản-lý Pháp-Đức được hơn số năm triệu quan.

CAI VỐN CỦA CÔNG-TY FORD

Người ta tính ra vốn liếng của công-ty chế ô-tô Ford cộng được 84 triệu hoa-viên.

Các nhà lý-tài xét sổ sách của công-ty ô-tô Ford ở Gia-nã-đại có nói: Cái vốn ấy trong một năm nữa, sẽ thành ra 1200 triệu hoa-viên vì các nhà ấy xét ra công-ty Ford ở Gia-nã-đại, buôn bán cũng lời bằng công-ty Ford ở Hoa-kỳ.

Mỗi cổ-phần công-ty Ford ở Hoa-kỳ hiện nay đáng giá 4.886 hoa-viên. Nhưng không sao mua được, vì phần nhiều ở tay ông Ford cùng chỗ thân thích ông cả.

MỘT CÁI NHÀ HÁT KHỔNG-LỒ

Ở thành New-York hiện đương làm một cái nhà hát cao nhất, to nhất xưa nay.

Nhà hát ấy cao 37 từng gác và chu vi là 137.000 thước vuông nước Anh. Ở dưới gầm nhà hát có mấy đường hỏa xa ngầm đi lại. Có 64 cái thang máy, mỗi cái chở được 70 người. Nhà hát có 10.000 chỗ ngồi. Ngoài chỗ xem hát lại có một nơi bán hàng cơm ăn, một nơi xem sách và các phòng cho thuê nữa.

Tin Trung-hoa

Ngày 16 Février 1924

Tôn-bảo-Kỳ đặt yên ở nội-các mới

Tôn-bảo-Kỳ đặt yên ở nội-các mới nghị-viện, nhưng không ai đến dự tiệc.

Công-sứ đoán đốt việc quan-thuế

Công-sứ các nước đốt với việc quan thuế Quảng-đông đều có ý trù trừ quan-vọng.

Nghị-viện đòi liền chi tiêu

Thanm nghị-viện và chúng nghị-viện kéo đến phủ Tào-Côn, đòi liền chi phí trong một năm.

Công-sứ đoán định khai hội, xét hiện trạng Giang-tô và Chiết-giang

Công-sứ các nước tiếp nhời báo cáo của các quan thuế-vụ lĩnh sự nói rằng nội lĩnh ở Giang-tô và ở Chiết-giang rất là nguy hiểm không phải có cuộc chiến-tranh đã đình ngày khai hội để nghiên cứu vấn-đề ấy.

Tiền thuế muối tháng Février

Tiền thuế muối tháng février chỉ được có hơn 2,0 0.000 đồng bạc, chiếu sổ ngân hàng các nước khấu tiền bồi khoản cũng còn chưa đủ; Vương-khắc-Mẫn đã thương thuyết với các ngân-hàng không nghe

Tôn-bảo Kỳ đối với việc thuế muối

Có người nói vì Tôn-bảo-Kỳ muốn phần đối Vương-khắc Mẫn, cho nên thuế muối lại, Vương nhân việc ấy công-kích Tôn, và bắt Tôn phải nhận việc kim phó-lăng.

Việc hội-nghị ở vườn hoa công

Các người cơ yếu họp nhau đông lắm ở vườn hoa công, định bàn việc đổi lương, bị quân cảnh-sát đến can thiệp, việc hội-nghị lại không thành.

Các học-đường đòi liền chi-phí

Viên chức các học-đường đều đến yết kiến Vương-khắc-Mẫn đòi tiền kinh phí, nhời nhẽ rất là kịch-liệt, Vương còn khất vài tuần để trù liệu.

Khai quân sự đại-hội ở Bắc-kinh

Chánh-phủ Bắc-kinh đánh giây thép cho tỉnh trưởng Phúc-kiến, Giang-tây, Tứ xuyên, Hồ-bắc, Giang-tô, và An-huy, phải sai đại-biểu về Bắc-kinh để khai quân sự đại hội, bàn về vấn-đề liên binh phòng thủ Trường-giang.

Cuộc chiến-tranh ở Anh-đức

Quân đội Thăm-hồng-Anh đánh Anh-đức, quân Vân-nam chống-cự, hai bên đánh nhau rất là kịch-liệt.

Lập trạm binh ở Bắc-giang

Đàm-diên-Khải (Tướng quân tổng tư-lệnh) đem quân Tương bổ tiếp chiến ở Bắc-giang; Đàm muốn vận tải lương thực khí giới cho được vững vàng tiện lợi, đã lập các binh trạm ở địa-phận Bắc-giang, dùng Tổng-thọ-Kỳ làm tổng-trạm-trưởng.

CUỘC THÁM HIỂM BẮC-CỰC

Đại-úy Amundsen đương dự bị để đi thám hiểm cho tới Bắc-cực.

Hiện nay ở Friedrichshafen đương đóng ba bốn cái xe máy. Mỗi cái xe máy có một cái máy vô tuyến-điện, gởi tin đi vòng quanh được năm trăm dặm. Xe máy ấy có thể đi được trên vàng đá, và trên tuyết.

Đội thám hiểm có một cái tàu bề bằng gỗ tải lương được năm trăm tấn, đóng theo một kiểu riêng cho vững đá ép cũng không ngại gì. Kể cả các nhà bác-học, các người làm nghề cô-tuyến và các người làm nghề nhiếp-ảnh, đội thám hiểm cộng lại ba chục người. Song chỉ có sáu người đi định đến Bắc-cực mà thôi. Tàu sẽ đỗ ở chỗ vàng đá gần Bắc-cực. Từ đấy sẽ đi xe máy đến Bắc-cực để tìm chỗ đặt một trường bay rồi, thì đại-úy sẽ bay đến mà đánh vô tuyến-điện cho mọi nơi biết rằng đại-úy đã tới Bắc-cực. Đội thám hiểm sẽ đặt một kho chứa dầu mỏ ở Bắc-cực, rồi sẽ đi thẳng đến Alaska, cái hành-trình này kể từ Spitzberg dài 18.000 hải-lý mà 1.200 hải lý là từ Bắc-cực đến Alaska.

MỘT CÁI NẠN HỎA XA Ở TRUNG-HOA

Ngày 18 janvier vừa rồi, về chuyến hỏa xa hành-khách đi trên đường Tsing-tao-hsien, khởi-hành ở nhà ga Kilintchen đi về phía đông, có xảy ra một sự rủi ro dữ-dội. Tàu vừa chạy được mấy cây kilomètres, thì bỗng cái toa máy nhảy lên, cái toa than bốc lửa, rồi lửa lan sang các toa khác. Tàu dừng chạy rất nhanh, vội dừng ngay lại. Hành-khách sợ-hãi người thì xô đẩy nhau xuống, người thì nhảy qua cửa xuống đường, ma chung quanh lửa bốc lên ngùn ngụt.

Bốn cái toa bị cháy ra tro, 4 người chết cháy. Cả người cũng máy và người đốt than cũng bị chết cháy. Còn số người bị thương thì nhiều lắm. Vì bốn chiếc toa ấy người ngồi chật ních. Về sau ở trên đường hỏa-xa thấy một đống sắt lồng chồng lẫn với xương cháy ra than.

Quốc-dân thường-thức

Cách đánh đồ bằng bạc

Phấn học-trò viết bảng tán cho rõ nhỏ ra, lấy một miếng rẻ ra chấm vào phấn ấy, mà đánh các đồ bằng bạc thì trắng toát ngay.

Nếu đồ bằng bạc mà là đồ có chạm trổ, để giắt ghét đen, mà khó đánh cho trắng được, thì nên dùng cách sau này:

30 grammes muối (sel).
30 — phèn chua (alun).
30 — xà-phòng (savon).

Ba thứ đó đun vào trong hai lít nước, đun sôi rồi, bỏ các đồ bằng bạc vào mà luộc một lúc thì trắng toát ngay.

Một thứ thuốc để tẩy những đồ quần áo bằng tơ lụa

Những đồ quần áo bằng tơ lụa, đôi khi ố ra, không thể dùng những thuốc tẩy của các hàng thợ giặt vẫn dùng (eau de Javel) được, vì dùng những thứ thuốc tẩy ấy thì hại quần áo lắm.

Ai cần thận thì trong nhà nên chế sẵn lấy thứ thuốc này:

Essence de citron (nước trenh) 20 gr.
Essence de térébenthine (dầu thông) 3 grammes

Hai thứ đó hòa lẫn với nhau, rồi đựng vào chai.

Khi muốn tẩy những chỗ ố, thì trước hết phải cắm chai thuốc mà lắc lên đã, lấy một miếng vải mềm, thấm thuốc tẩy mà bôi vào những chỗ ố, chỉ một hai phút thì những nốt ố bay hết ngay.

VĂN UYỂN

Nhắn lèn hỏi trời

Ta đố ai lèn đến tận trời!
Vì ta hỏi hộ mấy câu chơi.
Núi trơ mấy nả còn trơ đứng?
Sông chẳy bao ngừng vẫn chẳy xuôi?
Giáo giở trò đời coi chán chửa?
Xoay vần quả đất kiếp nào thôi?
Hay là chỉ cứ luân-hồi mãi?
Cũng bảo cho hay được một nhời.

Thức đêm chờ sáng

Đăng-đẳng canh-thâu khắc một chẳy,
Trông bao-nhiêu cho đến bao đây?
Giọt rồng thanh thót đêm mong mỏi,
Hồn bướm mơ mòng lắm chuyện thay!
Lặng lẽ càng nghe càng thấy vắng;
Bàng-hoàng dở tỉnh dở như say.
Niềm riêng riêng những riêng mình hỏi:
Sao cái đêm nay lại thế này?

Trách ai

Còn có ra chi đạo nghĩa tình!
Vì ai bán lợi với mua danh.
Gươm thay mặt rạn con người ấy!
Vẫn cái lương-tâm chẳng thẹn mình.

Cười người tham vàng bỏ ngãi

Rõ khéo do tuồng ai hỡi ai!
Cũng mang lấy cái kiếp con người.
Tham đồng bạc trắng chi chi quá!
Gớm tấm lòng đen thế thế thôi!
Hai chữ ân tình ra oán hận,
Trăm năm miệng tiếng để trò cười,
Mà ai ai vẫn trơ trơ mặt,
Chẳng bỏ thân danh dứng cõi đời.

Ng. H. Chiều

Cuộc điều-tra về việc làm tự-điển Việt-Nam

Những câu ca-rao ở trong vùng Quảng-nam

Xem lên trăng bạch trời hồng, dạo miền sơn thủy bể bông thái-bình.

Tới đây đất nước lạ lùng, chim kêu phải sợ, cá vùng phải kinh.

Sáng trăng ta ngỡ sáng trời, thuyền chèo giữa vời ta ngỡ đò đưa.

Con công tố-hộ trên rừng, chèo ghe dưới bể ngó chừng con công.

Rủ nhau đi tắm sông sâu, áo đen che nắng, quạt tàu che mưa.

Ngó lên hòn núi Thiên-thai, thấy đôi chim quạ ăn xoài chín cây.

Chim xanh ăn trái xoài xanh, ăn no tắm mát đậu nhành đâu-đa.

Ai đưa ta đến chốn này, bên này là núi bên này là sông.

Rủ nhau xuống bể bắt cua, lên non bắt nhạn về chùa nghe kinh.

Cầm vàng liệng xuống ao sâu, biển hồ lai láng biết đâu mà tìm.

Bạn về bắt chấu nuôi chim, đừng nghe sáo thổi đàn kìm mà xiêu.

Tay cầm bút ngọc nghiên châu, để thơ ảo bạn đối câu ân tình.

Ác vàng đã xế non tàng, chén vàng chưa cạn thùng lầu tây.

Vui thay ba chốn vui thay, kẻ câu sông, vịnh, người cày non tiên.

Ngó lên mặt nhựt đương xây, rồng con đương múa bạc bày đương đua.

Anh ngồi bật lở anh câu, khen ai khéo mách cá sâu không ăn.

Ngồi trên hòn đá thạch-bàn, buông cần câu bạc chờ đoàn rồ thia.

Bông ba thơm, một nén một bông, bông ba tàn, một giỏ một đồng cũng không.

Phải chi sông hẹp bề ngang, bắc cầu chiếc đũa bạn vàng tới chơi.

Sông sen thả lộn một bồn, khế tranh đâu dám sánh cùng lựu lê.

Ngó ra bể bốn trời ba, buồn riêng hai cảnh của nhà hai nơi.

Rủ nhau đi bắt chuồn chuồn, khi vui chuồn đậu, khi buồn chuồn bay.

Ba phen lèn ngựa ra về, cầm cương ngựa lại xin đề câu thơ.

Trời làm bão lụt mênh mông, cầu trôi đập lở ai bồng em qua.

(Còn nữa)

Quảng-nam Ng-quỡ-Tùy

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

NGƯỜI NHẬT Ở CHÂU CALIFORNIE

Thượng-thẩm-phán-viện nước Hoa-kỳ mới có nghị nói người Nhật không được trú cư ở châu Californie. Cái nghị ấy cốt là để ngăn cấm người Nhật không cho lâm lụng ở châu ấy. Có người nói rằng việc ấy có thể gây nên sự khó khăn cho chính-phủ Hoa-kỳ sau này.

Chính-phủ Nhật-bản đã định di dân sang nước Mexique. Nhưng nước Mex que lại ở vào giữa nước Hoa-kỳ và sông đào Panama. Mà theo như bản luật mới, thì cấm không cho các điền-chủ nào, lập giao ước gì với người Nhật bản và người Ấn-độ, mà để cho người Nhật-bản và người Ấn độ được hưởng quyền lợi gì về cái địa lợi ở châu Californie.

Xét ra người Nhật cày bừa, trồng giọt rất khéo. Người Nhật chịu khó làm việc cả ngày, không hề bao giờ nghĩ đến cái lệ định số giờ làm việc là tám giờ. Và một nhà làm ruộng, thì cả vợ chồng con cái cùng làm lụng giúp đỡ, vì bản luật ấy, việc làm ruộng ở châu Californie sẽ biến đổi đi rất nhiều. Nguyên các điền-chủ ở châu Californie xưa nay làm ruộng vẫn quen lấy thác cho một vài người cai Nhật-bản trông nom thay mình, nay các điền-chủ không được phép dùng người Nhật nữa, tất cũng khó chịu lắm.

Bản luật mới này mà thi-hành thực là một cuộc đắc thắng lớn của đảng lao-động ở Hoa-kỳ vậy.

Cuộc thi thơ

Của Soái-thị-Quyên gửi-cử

MDCCCI XXX

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Miếu mạo xa trông cảnh lạ lùng.
Khoa bảng bia ta rêu đã biếc,
Khuê-văn gác nọ khói hương xông.
Phong-trào nay gặp trời Âu Á
Dấu tích xưa nguyên đất Nhị Nùng.
Hỏi khách làng nho đâu đó tá ?
Tôn-sùng nên tạc một lòng chung.

Vũ ngân-Giang
Quân-phương-trung,Nam-định

MDCCCLXXXI

Nghìn năm văn-vật đất Thăng long,
Miếu vững tòa sen mọc vẻ rồng.
Nguồn Tử dòng Thù xô nước Nhị,
Ngàn Đông mạch Thái đúc non Nùng
Huế-phòng ngày tỏ ngang trời biếc,
Khuê-văn gác mọc khói hương xông.
Vượng khi đêm soi ráy đất hồng.
Hỏi khách làng nho sao rày dửng dưng.
Tường cao mấy nhận, mấy tầng cùng.

Ngô-chu-Văn
Làng Đông-ban, Hưng-yên

MDCCCLXXXII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Miếu vẫn tôn-nghiêm đạo vẫn sùng.
Dựng cột cương-thường làn sóng Nhị
Treo gương nhựt-nguyệt đỉnh non [Nùng.
Năm châu góp lại thành ba đạo,
Bốn bể trông ra cũng một dòng.
Còn nước còn non còn kỷ-niệm,
Trải bao Tần Hán vẫn không cùng.

Tân-thâm-Nguyên
Châu Triêm-hóa, Tuyên-quang

Tin Nam-kỳ

SAIGON

Phát hỏa trong tàu «Cordillière»

Chiều thứ bảy vừa rồi, tàu *Cordillière* bị phát hỏa ở hầm số 1 và số 2. Các thủy thủ hết sức chữa cháy trong bốn giờ đồng-hồ mới tắt được. Các hàng hóa hại kể đến mấy nghìn đồng.

May các bao thư và bưu-kiện không việc gì, những hành-khách đi buồng ở tàu *Cordillière* đều sang tàu *Orénoque* cả. Đáng lẽ sáng chủ-nhật vừa rồi thì tàu *Cordillière* chạy, nhưng nay lại phải hoãn lại mấy ngày. Vẫn chưa xét được vì lẽ gì mà phát hỏa.

Một chiếc tàu Anh mắc cạn

Sáng hôm 25 février chiếc tàu *Gorjistan* của Anh bị mắc cạn vào bãi cát ở đảo Natuna thì có đánh vô-tuyến-điện đến Saigon cầu cứu. Ở hải-cảng Saigon liền cho một chiếc tàu đến cứu thì lôi được tàu fy về Saigon.

Huyện hàm

Các ông có tên sau này được đặc cách bổ huyện hàm :

MM. Ng-văn-Hùng, thư-ký kế-toán hạng nhất tại Saigon ; Ng-văn-Lâm, thư-ký hội họa thượng hạng hưu-trí ; Lương-ru-Diện, thư-ký thượng hạng ngạch tuần-cảnh hưu-trí tại Cho-lớn; Ng-v-An, thư-ký Điện báo hưu-trí tại Tân-an ; Ng - hữu - Đức, chánh tổng hạng nhất tại Bến-tre ; Tông-hữu-Trung, cựu chánh tổng Vĩnh-long ; Thái-xuân-Lai, hội-viên hàng tỉnh tại Cần-thơ ; Lý-cao-Cương, hội - viên hàng tỉnh tại Gò-công ; Phạm-văn-Huỳnh, nguyên thư-ký Văn - khế ; Trần-tòn-Chánh, thư-ký thượng hạng tại Kouang-Tchéou-Wan ; Đặng-văn-Ngọc, thư-ký thượng hạng tại phủ Toàn quyền Hanoi ; Trương - công-Lập, thư-ký thượng hạng tại phủ Toàn quyền Hanoi.

VIỆC HANOI

Thời - tiết

7 giờ 17 độ
15 giờ 18 độ

Lịch ngày mai

Dương-lịch

Thứ năm, 28 Février 1924
8 Romain

Âm-lịch

24 tháng giêng năm Giáp-tí
Ngày Bính sửu
Hành Thổ. Sao Đẩu. Trực Bế
Kỵ : Loại đẩu, Quan kỷ
Nguyệt - Tiêu

Giá bạc. — Kể từ ngày 27 Février 1924, giá bạc ở kho Nhà-nước định là 11 f. 40.

Tỷ giá quốc-tế. — *Ngày 27 février 1924* : 3/4 57.75 3 . Thứ hoàn vốn dân 66, 75. — 4/4. 1917 60, 50. 4/4. 1918 59 82. — 5/4. 1915-16 70 85. — 5/4. 1920 84 50. — 6/4. 1920 82.35.

Các tin tàu. — Tàu *Gouverneur Général Paul Beau* mang thư sang Pháp, (đến Saigon thì chuyển sang tàu *Angers*) đến ngày thứ hai 3 mars lối 7 giờ sáng ở Haïphong sẽ chạy đi Tourane và Saigon. Các thư từ ở Hanoi sẽ mang xuống Haiphong chuyển xe lửa 20 giờ 7 phút tối hôm 2 mars.

Tàu *Songkoi* đến ngày thứ năm 28 février hồi 7 giờ sáng ở Haïphong sẽ chạy đi Cam'on qua Hongay và Hongkong. Thư từ ở Hanoi sẽ mang xuống Haiphong, chuyển xe lửa 20 giờ 7 phút tối 27 février.

Quan Toàn-quyền Roume được thăng nhất hạng Bắc-đẩu bội-tinh. — Vừa có Võ tuyến điện Bordeaux ngày hôm nay báo tin rằng quan nguyên Toàn-quyền Đông pháp Roume đại nhân được thăng nhất hạng Bắc-đẩu bội tinh (Grand croix de la Légion d'Honneur).

Hội-đồng Chánh-phủ. — Hội-đồng Chánh-phủ kỳ thường trực đến sáng thứ sau 29 février tới 9 giờ sáng sẽ họp tại phủ Toàn-quyền, có quan Toàn-quyền Merlin làm chủ tọa.

Các quan thủ-hiến các tỉnh. — Quan cai-trị Graffeuil, công-sứ Namđịnh về nghỉ thì quan cai-trị Giran công-sứ Sơn-tây sẽ đến thay ; quan cai-trị Wintrebert tại sở Kiuk-tế sẽ đổi lên Sơn tây lĩnh chức công-sứ thay quan Giran Quan cai-trị Fournier sắp ở Pháp sang sẽ lĩnh công-sứ Bắc-kạn. Quan Công-sứ Herblinet tỉnh Phú-thọ sẽ đổi đi Tuyên-quang và quan cai-trị Louis chánh tòa chi phủ Thông-sứ sẽ lĩnh chức công-sứ Phú-thọ. Quan phó cai-trị hạng nhất Le Strat, sung chánh tòa Nam-án đệ nhị cấp ở Nam-định sẽ lĩnh chức chánh tòa nhì phủ Thống-sứ thay quan Louis.

Hội Pháp-học bảo trợ. — Ngày 25 février 1924, hội Pháp-học bảo trợ đã họp đại hội-đồng tại hội Tri-trí, ông hội-trưởng có đọc tờ trình sau này :

Thưa các ngài,

Trước khi trình qua công-việc hội về năm 1923 mới rồi, để các ngài biết, tôi hãy xin cảm ơn các ngài đã không tiếc chút thời giờ quý mà đến họp hội đồng hôm nay. Sự ấy tỏ thực rằng các ngài vẫn sẵn lòng nhiệt-thành với hội, chớ không mang cái tiếng rằng : « Người An-nam ta làm cái gì cũng chỉ được lúc đầu mà thôi ».

Tôi cũng là người vào hội từ lúc đầu, nên tôi nhớ rằng hội ta lập thành từ năm 19 7. Đến bây giờ hội mới có 17 tuổi, mà xem chừng như hội đã già lắm rồi : huyết-mạch suy ; cành ngọn vàng úa ; chồi non không thấy mọc. Như năm 19 9 hội thu được đến hai vạn đồng bạc ; mà từ năm sau trở đi, cứ mỗi năm một kém dần. Năm 1913 hội đã định tan, nhưng may mà bấy giờ có mấy ngài cùng với quan thượng Thân cố đứng lại, nên hội ta mới còn đến ngày nay. Như thế là hội mới ra đời thì mạnh mẽ, đến năm sau lớn hồng lên, rồi hao mòn dần dần mãi cho đến khi chết đi sống lại. Từ khi tái sinh đến nay đã được là mười một năm, mà từ khi ấy đến giờ, hội vẫn như người đau yếu luôn, chưa được lúc nào là khỏe mạnh.

Tôi mong rằng từ nay về sau, hội sẽ gặp được thầy thuốc có tài, chữa được khỏi bệnh ; mà lại gặp các nhà đại tư-tưởng. các nhà đại hảng-tâm, các nhà có lòng vì nước, cố đem tâm bồi bổ, cho hội có ngày lại được tươi tốt gặp mấy cái hồi năm 1908.

Từ năm ngoái tới nay, các ngài rủ tôi ra giúp hội, thì tôi vẫn hết lòng lo nghĩ cho hội gặp được cái cơ-hội nhất đời mới trở ở đây. Nhưng nay dương buổi lòng người nước ta phân tranh nhau tài giỏi ; chỗ nọ lập hội thiện ; chỗ kia đặt sở cứu khổ ; chỗ khác dựng cuộc tương-tế ; ít người rảnh được tri-khôn, để mà nghĩ đến cái mục-đích cao-thượng của hội ta. Nhân nay trong nước ta đã có đủ các trường trung-đẳng, cao-đẳng và kỹ-nghệ rồi, nên nhiều người nghĩ rằng không phải cần có hội ta nữa. Bởi thế cho nên công cuộc hội ta miễn bấy giờ khó lòng mà tiến phát lên được, còn phải chịu ẩn thân mà đợi thời ít lâu.

Ấy vì lẽ ấy cho nên công việc hội ta trong năm vừa mới qua đây, không có gì xuất sắc. Trong một nước 16 triệu người mà hội chỉ được có 111 ông đóng tiền vĩnh-viễn, mỗi ông 10 đồng, với 13 ông đóng tiền về năm 1923, mỗi ông 2 đồng. Hiện bây giờ hội chỉ có 124 ông hội-viên cả thảy. Còn việc tài-chính thì ông thủ-quỹ sẽ trình các ngài tường tận phân minh ; đây tôi hãy xin nói qua rằng năm ngoái hội thu được 1291 p. 96, mà tiêu hết 1 10 p. 27, thì chỉ thừa được có 281 p. 69. Số còn thừa ấy nhập vào với 11.074 p. 67, năm ngoái còn lại, thì nay hội chỉ có cả thảy là 12.059p.36. Trong số ấy chỉ có độ 9.000 sinh lợi được, còn thì chỉ để chi tiêu.

Hội có lệ phiếm quốc trái Đông pháp ; năm vừa rồi hội trúng được một phiếu, lấy về được 96 p. 96 Ông Nguyễn Lễ lại tự nhiên cho hội 100 p. tôi đã viết giấy ta ơn ông ấy rồi ; nay xin đại hội đồng cùng lòng với tôi mà cảm ơn thêm ông ấy lần nữa, và mong rằng có nhiều ông khác sẽ có lòng với hội như ông Lễ.

Năm 1923 hội cấp 6.000 c o ông Ng-xuân-Bai, học nghề trồng răng, và ông Đỗ đức-Hồ 3.000 để thi lấy văn-bằng tú-tài bên Pháp. Hai khoản ấy hết 9300. 27 đổi thành tiền tây từ năm kia rồi.

Hồi đầu năm nay, nhân quan thanh-tra cũ Salles đại-nhân, là người sáng lập hội-viên hội ta, và lại đã hết lòng trông nom tác thành cho chúng người học-sinh hội ta gửi sang du-học nước Pháp, cùng quý phu-nhân sang du-lịch Bắc-kỳ, nên hội Pháp-học-bảo-trợ có đặt một tiệc tiếp tân tại hội Tri-trí. Bữa tiệc ấy các hội-viên dự tiệc chịu tiền sở-phí. Cả chủ lẫn khác được hơn 30 ông, họp mặt nhau vui vẻ mà đem luận hàn huyên, có quan nguyên Thống-sứ Trung-kỳ Tissot đại-nhân làm chủ tọa. Chắc là các ngài còn nhớ cả ; hôm ấy tôi chỉ nhớ nói được có mấy câu thay lời cả hội mà cảm ơn và chúc tụng quan Thanh-tra đã có công lao về hội ; thế mà ngài đáp lại nói chuyện cân nguyên rất là minh bạch, khuyên bảo cách hội cử-chỉ rất là trân-trọng đích-đáng. Hai bài ấy xin nhờ ông thư-ký sẽ dịch ra tiếng ta, mà đăng vào biên-bản kỳ hội-đồng hôm nay, để hội-viên ở xa được biết.

Ấy công việc hội ta về năm mới rồi tôm lại có thế. Xin mong rằng năm 1924 này các ngài sẽ giúp hội-đồng trị-sự chúng tôi cho hội được vui vẻ thịnh-vượng hơn lên gấp mấy. Hội ta có phát đạt được như cái cây nở cành xanh ngọn, tươi tốt rườm rà, thì lẽ ta mới khỏi chịu trách rằng : « không làm được việc gì nên việc ».

Kính chúc hội Pháp-học-bảo-trợ ngày một hưng thịnh, các hội-viên ngày một vinh thăng.

Trước khi Hội-đồng giải tán thì các ông có mật ở Hội-đồng có quyền cho hội những món tiền sau này :

MM. quan Đô-Thống Đỗ - đình-Thuật 500 p . Ng-v-Vĩnh 100 p ; Ng-Thành 100 p ; Đào -v- Sử 100 p ; Ng-Lễ 100 p ; Lê-v-Phúc 50 p ; Hoàng-Cung 50 p ; Lê-v-Huyến 20 p ; Trịnh-văn-Hợi 20 p ; Trần-trọng-Kim 10 p ; Phạm-Quỳnh 10 p ; Ng- Nho 10 p ; Phạm-đình-Quang 10 p ; Đào-văn-Dzu 5 p. Cộng là 1.085 $.

Ngạch quan-lại. — M. Bế-cao-Tung, tri-châu hạng nhất tại châu Thạch-an (Cao-bằng) và M. Cao-sinh-Ly, tri-châu hạng nhì tại châu Hà-quang (Cao-bằng) nay đổi lẫn cho nhau.

Ngạch Học-chính. M. Phạm-văn Giai, quản tỉnh Lang-sơn được bổ trợ giáo phụ-tá trong ngạch Học-chính Sơ-đẳng lương mỗi tháng 15 đồng.

Hội Tri-trí. — Xin nhắc lại rằng đến tối mai (thứ năm 28 tây), ông Phạm-Quỳnh sẽ bình văn quốc ngữ tại hội-quán.

Vậy xin mời các ngài hội-viên đến dự thính cho đông.

Tri-trí hội lại cáo.

Bệnh dậu mùa — Mấy hôm nay, sở Y chính đã phái các ông thầy thuốc đi trông dậu riết, tự người làm các công-sở cho đến các nhà buôn, vì chẳng những người Nam mắc phải, mà đến cả người Âu lấy cũng bị nữa. Hiện ở nhà thương Bôn-thủy đã phải một quan võ và hai viên quản đốc mắc bệnh dậu mùa đang chữa tại đó.

∴

Tại nhà M. Verger là đội tuần-cảnh ở đường Thành số 4 cũng có một người mắc phải bệnh dậu mùa.

Sáng hôm nay hồi 7 giờ rưỡi người ta thấy một cái xác con trai chừng 6 tuổi, vứt ở phố Trang-tiền mà không rõ là con nhà ai. Trong mình đứa bé thấy đầy những nốt đậu.

Danh dự dịch-tế bội-tinh. Các viên thầy thuốc có tên sau này được thưởng danh dự dịch-tế bội tinh (Médaille d'honneur des Epidémies).

Bội tinh bạc : M. Bùi-văn-Qui thầy thuốc thú sai tại nhà thương Vân-nam phủ.

Bội tinh đồng : M. Trần-đình Quế thầy thuốc thú sai ngạch Đông-pháp.

RẠP CHỢP BÓNG PALACE

Chương trình từ ngày thứ bảy 23 Février đến ngày thứ bảy 1er Mars 1924

Chuyện rất buồn cười

LE FILON DU BOUIF

Chia làm 3 phần

Nay mai sẽ chớp một phim rất hay mà các rạp chớp bóng Paris rạp nào cũng đã chiếu qua là :

NANOUCK, L'ESQUIMAU

Sau chuyện

BA NGƯỜI NGỰ LÂM PHÁO-THỦ

sẽ chiếu đến chuyện

HAI MƯƠI NĂM VỀ SAU

(Ở BUỔI CHIỀU THỨ TƯ, VÀ BUỔI SÁNG CHỦ NHẬT, THỨ HAI CHƯƠNG-TRÌNH

Một kỳ thi thông ngôn — Đến ngày 10 mars 1921 này, tại Hanoi sẽ mở một kỳ thi thông ngôn riêng cho các người đã tình nguyện sang làm thông ngôn bên Pháp trong buổi chiến-tranh vừa rồi ứng thi.

Các đơn xin ứng thi, phải gởi đến tòa Đốc-lý Hanoi (phòng Sinh tử giá thú) phải đính theo cả các giấy má như lệ, và phải gởi đến trước ngày 7 mars 1924.

Tòa án Đại-hình. Đêm hôm 9 octobre 1923 một toán cướp độ 10 đứa cầm dao vào ăn cướp nhà M. Ng-hữu-Nguyên thư-ký sở Bưu-chính ở số 119, con đường Bonnal Haiphong ; đứa thì bắt trói chủ nhà và người nhà khảo của, đứa thì lục phá hòm tủ lấy 250 đồng cùng đồ đạc, quần áo và nữ-trang. Đoạn rồi chúng tẩu thoát cả.

Xem cái tình hình việc cướp này, thì tình nghi cho tên Vũ-văn-Giám là đứa ở giai đồng tình với kẻ cướp vì trong nhà chỉ có tên ấy là không bị bọn côn-đồ trói đánh gì cả và bọn cướp vào đàng lối chỗ buồng tên ấy nằm. Vậy sau bắt được tên phạm là Phạm-văn Ban cũng xưng cho nó là đồng đảng.

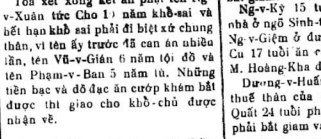
Hỏi tên Ban khai rằng ngày hôm ấy hồi 2 giờ chiều nó gặp lũ tên Ng-văn-Cho, tức Xuân rủ nó nhập đảng rồi kéo đến nhà M. Nguyên ăn cướp do tên Giám là đứa ở mách nhà lấy có nhiều tiền. Sáng có khai là đứng gác ở ngoài, chứ không vào nhà. Tên Ban lại còn khai rằng nó tức nhưng tên đồng phạm trước đã hứa chia tiền và đồ ăn cướp cho nó, sau đã không cho lại còn dọa đánh nó.

Tên Nguyễn-v-Cho tức Xuân tuy chối song cũng có thể tin rằng nó cũng là đồng đảng vì tên Ban xưng cho nó và hiện người nhà khổ chủ nhận đích mặt nó khảo của với những đứa khác và lại nó hiện phải biệt xứ mà lại bắt được ở thành-phố Haihòng.

Tên Ban đã phải một lần án về tội ăn cướp, tên Cho tức Xuân đã phải sáu lần về tội ăn cướp và du đãng. Còn tên Giám trước chưa can án lần nào cả.

Tòa xét xong kết án phạt tên Ng-v-Xuân tức Cho 10 năm khổ-sai và bắt hạn khổ sai phải đi biệt xứ chung thân, vì tên ấy trước đã can án nhiều lần, tên Vũ-v-Giám 6 năm tội đỗ và tên Phạm-v-Ban 5 năm tù. Những tiền bạc và đồ đạc ăn cướp khám bắt được thì giao cho khổ-chủ được nhận về.

Ngạch Công-chính. — M. Trần-trọng-Khôi có bằng tú-tài Tây được bổ tham-tá tập sự ngạch Công-chính, niên bổng 1.100 đồng và bổ vào lòng sự trong đạo Hòa-xa.

Cuộc đua ngựa. — Đến ngày 2 Mars 1924 tại Hanoi sẽ mở cuộc đua ngựa lần thứ bảy. Chương-trình như sau này :

Giải Khai-quê chạy 1.200 m.

Giải Oeillets chạy 1.400 m.

Tên chủ ngựa	Tên ngựa
Cửa cấm	Ajax
Tango	Cyrano
Roché	Beguin
Tạ Tai	Van-giang
Ng-h.-Lập	Elégante
L. B.	Cô Hiên
Blanche	Défi
—	Dictateur
Tạ-duy-Tư	Sidi

Giải Violettes chạy 1.600 m.

Cửa cấm	Phidias
d'Or	Nurbien
Cerise	Victorieux
Blanche	Abeille
—	Durandal
Y...	Diavolo
Metropole	Rousky
—	Radium

Giải Mimosas chạy 1.800 m.

Blanche	Zaza
—	Brise cœur
Y...	Ouragan
Tạ-duy-Tư	Khanh nham

Giải Derby chạy 2.000 m.

Cửa cấm	Coco
—	Pyrrhus
Bleue	Papillon
Ng-h.-Hợi	Rigadin
Blanche	Chatouille
—	Défi
—	Dictateur

Giải Chrysanthemes chạy 1.800 m.

Cửa cấm	Phidias
H. K. Long	Sept-pagodes
Blanche	Condottière
—	Pia Bica
France	Chocolat
Tạ-duy-Tư	Gia-lộc
—	Ngọc-hà

Một bà lão bị chết cháy. — Ngày hôm qua ở trong một nhà ngõ Bourriu có một bà lão 75 tuổi bị chết cháy trông rất là thảm thương. Cứ như câu chuyện người ta thuật lại thì nguyên nhà kia cũng ở gần đó có thuê ở ngõ ấy một cái nhà để cưới vợ cho con mà bà lão bị chết bỏng ấy cũng là người trong họ, đêm hôm trước cho đến đó coi nhà. Đêm ấy lại gặp phải buổi rét, bà cụ đốt lửa sưởi rồi vô ý ngủ thiếp đi ngã vào đống lửa lúc nào không biết. Bà lão tên là Đặng thị-Cả, 75 tuổi, nhà ở Ngõ-ngang số 3. Sở Cẩm phái người đến khám xong đã cho khiêng vào nhà xác để xét lại.

Ăn cắp của chủ. Ng-thị-Tư ở hàng Giấy số nhà 26, lấy của chủ một cái nhẫn, một bộ áo, đáng 10 đồng và một đôi hoa tai với mấy cái áo nữa đáng 30 đồng trốn đi mất.

BÁN HẠ GIÁ

Giá bán lẻ tại Hà-nội

Thuốc STIC « PARFAITES » mỗi gói. 0p.08
Thuốc STIC « HAVANE » mỗi gói. . . . . 0 . 10
Thuốc STIC « ANGLAISES » (Thanh-hương) bọc vào hộp bán kín, mỗi hộp hai mươi điếu. . . . . 0 . 20
1927

Các tin vặt. — Vũ-quý-Thọ 20 tuổi cu-li xe nhà ở phố hàng Dầu số 20 và Tạ-hữu-Hai 22 tuổi cu-li xe nhà ở hàng Đậu số 58 ăn cắp đồ xe của cai xe tên là Ngọc ở hàng Than đều phải bắt giam.

Ng-v-Kỳ 15 tuổi vô nghề nghiệp nhà ở ngõ Sinh-từ ăn cắp cửi của M. Ng-v-Giêm ở đường Sơn-tây, Ng-v-Cu 17 tuổi ăn cắp một đôi giầy của M. Hoàng-Kha đều phải bắt giam.

Dương-v-Huấn 18 tuổi dùng thẻ thuế thân của người khác, Phạm-Quất 24 tuổi phạm tội dù đăng đều phải bắt giam vào Hỏa án.

VIỆC BẮC-KỲ

HAIPHONG

Con nước lên xuống — Ngày thứ tư 27 février 1924 :

Nước lên 24 phân vào hồi 9 h 38 buổi chiều ;

Nước xuống 15 phân vào hồi 10 h 05 buổi sáng.

Ngày thứ năm 28 février 1924 :

Nước lên 27 phân vào hồi 11 h 20 buổi chiều ;

Nước xuống 12 phân vào hồi 1 h 53 buổi sáng.

Ngày thứ sáu 29 février 1924 :

Buổi chiều nước đứng con.

Nước xuống 10 phân vào hồi 11 h 50 buổi sáng.

Tại tòa án. — Phiên tòa ngày thứ hai 25 février 1924 xử những việc sau này :

Lý-ước Sáng phải phạt tù 2 tháng, nhưng được hưởng án treo và 25 quan về việc lừa biệu A. Hong lấy năm lỗ trảo.

Hai tên đồng mưu ăn cắp một cái đèn thắp dầu phải mỗi tên một tháng tù ; tên Sậy danh một tên khác bị thương phải 6 ngày tù và 16 quan tiền phạt ; tên Hữu ăn cắp quần áo của người khác phải một tháng tù.

Chết vì chó dại Ng-văn-Rui, 37 tuổi, ở Nhà-hè, bị chó dại cắn đã nọ đã đưa vào nhà thương chữa thuốc ngày chủ-nhật 24 tước đều 10 giờ thì chết.

Cái nạn hàng ngày. — Vào khoảng 5 giờ chiều ngày thứ hai lúc xe hỏa gần về, người gác đương xe phố Đầu-cầu đã ra hiệu cấm người qua lại, vừa dun được một bên đóng sắt, còn một bên đang dun dở thì tên kéo xe Ng-văn-Vũ vội kéo xe chạy sấn qua nên bị cái đầu sai kéo phải người khá đau và gãy mất một bên càng xe. Người ta đã cho đưa tên Vũ lên nhà thương buộc thuốc.

Trẻ con lạc. Thím Kwong-hi, 50 tuổi, nhà ở ngõ Kuong-luong-chéong phố Maréchal Pétain lại sở Cẩm trình rằng đứa con gái của thím mới 9 tuổi, tên là Say-Moui, tự nhiên thấy mất từ chiều ngày 25.

Chết lại kêu oan. — Hồi 5 giờ rưỡi sáng ngày hôm nay là giờ chuyến xe hàng sắp chạy, hai bên đậu sắt ở phố Đầu-cầu đã đóng cả, thế mà bác phó mộc Đặng-đình-Lập còn đâm liều đạp ra đi nên người gác bắt lại rồi đưa lên thưa bóp Đầu-cầu.

Của ai ? Người phu kéo xe là Lê-văn-Công, 35 tuổi, nhà ở phố Kiách số 147, đưa lại nộp tại sở Mậthám một đồng tiền một mặt khác cánh lá và nam ba viên đá và một cái dây deo, hình như bằng vàng cả, của ai đánh rơi.

Các tin vặt. Tên cai Nhiêu làm công cho nhà bao-khoán tây lấy 12 đồng đề mua 40 thước đường đá, nhưng lâu ngày chẳng thấy đá thấy tiền về, nên chủ phải phát đơn kiện tại sở Cẩm.

M. Ng-đức-Thuận làm nghề cho thuê xe kéo, nhà ở phố Đương-cát, có đơn kiện một ông Tây ở phố Clémenceau vì cớ đập vỡ mất một chiếc xe.

Mme Trần-thị-Ba bán rau ở chợ, nhà ở phố Khách số 207, có đơn kiện Trần-thị-Thái 32 tuổi bán đường và Ng-thị-Tư, 38 tuổi, bán cá, cùng ở phố Chavassieux, đã đánh đau đòn lại còn lấy 150 đồng.

Những việc nói trên này, sở Cẩm sẽ đòi hỏi để xét xử.

PHÚ-THỌ

Gạo kém quá. — Từ kẻ chợ cho chí nhà quê đi đến chỗ nào cũng thấy kêu không bao giờ lại đói kém lâu như thế này. Hiện bây giờ gạo kém lắm, một hào chỉ được hơn hai bát đà thôi. Những chợ nào to và đông người bán thì mỗi cô hàng gạo bán, còn những chợ bé nhỏ thì không có. Vì hạt Thanh-ba và Tam-nông đỏ ngược nhiều làng đói lắm, phải ăn ngô, ăn trừ cơm mà cũng không đủ, nhất là làng Hạ-mạo cách tỉnh-lỵ 5 ki-lô-mét, có nhiều nhà không đủ khoai ngô mà ăn.

(Xem trang thứ ba, cột thứ hai).

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

ĐỒNG-HỒ
ĐEO TAY ĐỌC VÀNG
Máy mỏ neo, 15 chân-kính
Mũi đề kim có chất dạ-quang
BẢO-HÀNH 20 NĂM
Giá..... 11 $ 50
BÁN TẠI HIỆU :
A. PERROUD (Nhà xanh)
39, Phố Paul Bert, — HANOI
2009

Savon Cadum
Savon tinh anh, như
SAVON CADUM
thì lấy làm hữu ích cho vệ-sinh của người
Vì lại savon này tiện lắm, gì người ta đang nó tới cùng, không bị chúc nào, mà lại lâu giá bằng hai cục savon thường.
Giá mỗi cục Savon Cadum là Hai quan tiền Langsa.
2 f. 00

HIỆU
MINH-ĐƯỜNG
MAI-CHÂNH TỔNG-CỤC
của Đông pháp Yên-thảo công-ty
BÁN BUÔN VÀ BÁN LẺ
CÁC THỨ THUỐC LÁ VÀ XÌ GÀ
Giữa phố hàng Gà số 83

Nhà máy đúc kèm ở Quảng-yên (Cimenterie de Quảng-yên) cần dùng những cái máy, thợ điện và thợ tiện.
Hỏi tại nhà máy kèm ở Quảng-yên.

Cần dùng nhiều CAI ĐẦU THỰC GIỎI để đi làm trong miền Thanh-hóa.
Hỏi tại bản-quán, từ 3 giờ đến 6 giờ chiều.

ĐỒNG TIỀN VÀNG, ĐỒNG TIỀN BẠC
Giá bán :
Tiền vàng . . . . . 0 $ 60
Tiền bạc . . . . . 0 , 20

Vì đi xa mà bán ruộng
Một khu ruộng 3.000 mẫu ở địa-hạt tỉnh Quảng-yên.
Việc làm rất lợi, xưa nay chưa từng có.
Muốn hỏi điều gì thì hỏi tại Mᵉ Henri, Quản-lý văn-khế tại Haiphong. 3762

PHỦ-LẠNG THƯƠNG

Cái nạn ô-tô. — Trong số trước bản-quán đã đăng cái tin bà Benoit là vợ quan Dốn Mẹt cùng một cậu con trai bị nạn ô-tô rồi, nay lại được mấy tin rõ như sau này :

Khi cái ô-tô ở phà lên bến, chẳng may mới đến nửa dốc thì tắt điện, nhưng bà Benoit và cậu con vẫn ngồi trên xe, còn quan Dốn cùng người vú thì dẫy đẫng sau, nhưng cái dốc lấy cao quá vừa dẫy được vài bước thì cái xe trôi tuột xuống sông không sao hãm lại được nữa, người chauffeur biết lội nên lên được, còn Mme Benoit và cậu con trai khi với được lên thì đã mất rồi.

Hôi hai giờ chiều hôm kia đã rước tử-thi đến ga Phố-vị chuyển xe-lửa cuối cùng ở Lạng sơn đến đã chở về Phủ lạng-thương Linh-cữu còn để tạm tại trường nữ-học Tây. Các quan đến viếng đông lắm. Đáng lẽ 2 giờ chiều hôm thứ ba 26 thì đưa đám. Nhưng sau lại hoãn đến sáng thứ tư 27 février.

TUYÊN-QUANG

Phát hỏa. — Hồi 3 giờ 25 février, hồi 7 giờ, xóm nhà lá ở xế cửa nhà thương ta (Bến phà Tràng-đa) phát hỏa, cháy mất 30 nóc nhà, thiệt hại cũng khá to. Linh ở trong trại ra, cảnh-sát đến, hàng phố đổ lại đến ra sức cứu, song vì bấy giờ gió to, bị bén lợ, sức của càng mạnh, nên đành phải để cho nó cháy liền hết. Sự rủi ro ấy tại dầu còn đang tra xét.

Ở nhà lợ, mỗi khi nghe thấy tiếng kêu, thấy đỏ sự, một góc trời thì đã hồn xiêu phách lạc, vậy ba con ta ở nhà là phải nên cẩn thận than củi cho, sợ lắm thay !

L. H. tại cáo

LẠNG SƠN

Hội Kỳ-lừa. — Mỗi năm cứ đến 22 tháng 9 âm thì ở đây lại mở hội đốt pháo rất là vui, nói cho đúng, thì chẳng qua mấy cụ Hoa-kiều bày đặt ra mấy điều huyền-hoặc để kiếm lợi đó mà thôi. Bắt đầu từ 22 cho đến 27 ngày nào cũng sóc-đia, pháo-thăng-cục to, sắt phát hàng nghìn, người trong các làng ra kể có hàng giầm nghìn, người nào cũng chỉ cao-lâu cờ bạc cho thích.

Chỉ vui nhất là hôm mới phao, vì trên ngôi pháo có cái vòng sắt, hễ ai cướp được cái vòng ấy đem vào đình đổi lấy bát hương về thờ, thì cho rằng thánh ứng là năm ấy làm ăn thịnh vượng, cho nên khi trước xong sắp sửa đốt pháo thì người nào người nấy tấp nập chen chúc nhau để chực vào cướp, đến lúc cái pháo đã nổ thì xô nhau tranh cướp đủ vỡ đầu sứt tai cũng không thôi, còn các đồ mua về thờ, vì dụ như đồng hồ, lọ độc-bình, vân vân thì các chú đem bán đấu giá của một đồng bán lên mười đồng mà cũng xô vào tranh nhau, ai mua được là may, chứ không cần đắt rẻ gì cả.

Lời cảm ơn. Chúng tôi có lời thành tạ các quan, các cụ, các ông, các bà đã có lòng hạ cố đưa đám nội-nhân, thân-mẫu chúng tôi là

Madame TRẦN-XUÂN-VINH

ngày 18 tháng giêng An-nam, an táng tại làng Phu lưông, tỉnh Lạng sơn.

Trong khi tang gia bối rối, dù có điều gì sơ suất, xin cái ngài bỏ quá đi cho, thì chúng tôi cảm tạ vô cùng.

Lương-nhân : Trần xuân-Vinh
Tử tức : Trần xuân-Phác
Trần xuân-Bình
Trần xuân Quang
Trần-xuân-Hoán
Trần-xuân-Doanh
Trần-xuân-Lương
Trần-xuân-Đông
Nữ-tử : Trần thị Đạo
Trần thị Lê
Trần-thị-Tảo

HƯNG-YÊN

Thành-phố Hưng-yên ngậy nay.

Mười năm về trước, thành phố Hưng-yên hình như càng ngày càng suy kém, nhà cửa tối tàn, dân cư lẻ tẻ, đường sá không thấy ph-ong quang, sự buôn bán không có kẻ phát đạt.

Tối đến là đủ mấy ngọn đèn dầu đại lão, bước ra ngoài phố chẳng khác gì bưng lấy mắt chui nào.

Ngày nay thì không thế nữa, thành phố Hưng-yên đã có vẻ xinh tươi thật chẳng khác gì có con gái đến thì, chớ không phải một bà già nhan nhản mãi.

Mới bước chân đến tỉnh đã nom thấy nhà gạch sạch sẽ, nhiều phố xưa kia buôn lạ, mà nay cũng có vẻ sầm uất vui vẻ.

Đường sá rất là sạch sẽ, hai bên cây cối xanh um, nhìn không chán mắt.

Việc tuần-p-ông thật là nghiêm nhặt, ngày thường ít khi có trộm cắp, ngay như tháng cũ mất vừa qua, dân thành-phố cũng được yên ổn, không ai phải ta thán đ ều gì.

Trong tỉnh lại mở ra nhiều con đường mới, những con đường cũ thì sửa sang đẹp đẽ, hãy nói ngay con đường từ trường Nữ-học thẳng xuống Hiến-nam (1) trước kia bẩn thỉu biết bao, trời nắng thì còn khá khá, gặp lúc trời mưa thì thật là xe ngập nửa bánh, bùn lội lưng chân, nay cũng đã thấy bắt đầu tu bổ lại.

Mong rằng con đường này chóng sửa xong để khách du lịch tiện đường thăm viếng một nơi cổ tích trước kia đã từng nổi tiếng là đệ nhị thi nhì ở nước Nam ta.

Thành-phố Hưng-yên hiện nay được tốt đẹp như kia cũng là nhờ ở tấm lòng nhiệt thành của quan Công-sứ Perg er đại-nhân ngài hết sức mở mang cho tỉnh ta càng ngày càng thêm thịnh-vượng. Mong rằng ngài trọng nhậm ở đây được lâu dài thì thực là một cái may cho tỉnh ta lắm.

Nhà cửa làm lên đã nhiều, đường sá lại đủ bề sạch sẽ, còn sự buôn bán xem ra vẫn chưa phát đạt lắm là tại làm sao ?

Là vì tỉnh ta xe lửa không có, bến tàu thủy thì phải ngay một cái bãi nổi lên to lắm, dài suốt quãng sông, cho nên tàu phải đậu xa tỉnh lị, ước chừng hơn một ki-lo-mét. Bởi thế cho nên vận tải hàng hóa thực là khó khăn mà hành khách vẫng lai cũng rất là bất tiện.

Còn nhớ năm xưa có một ông đã đăng trong báo này một cái thư ngỏ cho các ông nghị viện thuộc cấu chính phủ khơi cái bãi nổi ấy cho tàu bè có lối đậu ngay liền tỉnh lị.

Để thưởng các ông xem việc nên những đi của ông.

Thiết tưởng việc đó là một việc đại công ích cho đường kinh-tế trong toàn tỉnh, các ông nghị-viện khóa này nghĩ sao ?

H. K.

NINH BÌNH

Thưởng hàm. — Được thưởng hàm về dịp tết :

Thăng hàm tăng viên dã-chiêu, M. Nguyễn Qui, chánh hương-hội, xã Bách cư, huyện Gia-khánh.

Thăng chánh cửu-phẩm văn-giai : MM. Bùi-đức Cấp, chánh tổng tổng Yên-lạc ; Quách-nguyên-Bảo, chánh tổng tổng Võ-hối ; Đinh-đức-Khoa, chánh-tổng Đề-cốc ; Hoàng khai-Canh, chánh-tổng tổng Uy-viễn ; Ngô-si Vinh, chánh-tổng tổng Tư-thần ; Bùi-văn Quế, phó-tổng tổng Yên-lạc ; Vũ-thanh Lạc, phó-tổng tổng Tư-thần ; Đinh văn-Thu, phó-tổng tổng Nộn-khê ; Vũ-Cẩn, phó tổng tổng Bích-liêu ; Nguyễn-viết-Ngu, phó-tổng tổng Xích-thổ ; Nguyễn - văn - Sau, lý-trưởng xã Bảo-đông ; Dương duy-Quynh, chánh hương-hội xã Phúc-am, huyện Gia-khánh.

Thăng tùng cửu-phẩm văn-giai : MM. Tạ đình-Duyên, chánh-tổng tổng Quang-vinh, huyện Gia khánh ; Điêu-văn-Hoàn, chánh tổng tổng Thiên-trao, huyện Gia-khánh ; Phạm-bá-Vinh, chánh-tổng tổng Đại-hữu, huyện Gia-khánh ; Vũ-hữu-Lương, chánh-tổng tổng Liên-hoa, huyện Gia-khánh ; Nguyễn-văn-Minh, chánh-tổng tổng Xích-thổ, huyện Gia-khánh ; Nguyễn-hữu-Ruyện, chánh-tổng tổng Uy-viễn, huyện Gia-khánh ; Phạm-thu-Dần, phó tổng tổng Yên-vệ, phủ Yên-khánh ; Lê-hữu-Tiến, p' ó-tổng tổng Xuân-dương, huyện Gia-khánh ; Bùi-phu-Tnu, phó-tổng tổng Bồng-hải, phủ Yên-khánh ; Phạm-cao Phan, lý-trưởng xã Bồng-hải, phủ Yên-khánh ; Trần-nguyên-Vi, lý-trưởng xã Quang-tu, huyện Yên - mô ; Nguyễn - văn-Nghĩa, lý-trưởng xã Tu-mỹ, phủ Nho-quan ; Lê đức-Khánh, lý-trưởng xã Đa-gia, huyện Gia-khánh ; Đinh văn-Ngu, lý-trưởng xã Phu lang huyện Gia-khánh ; Nguyễn-thượng-Cát, lý-trưởng xã Đông-hồi, huyện Gia-khánh ; Ngu-ễn-tu-Trất, lý-trưởng xã Thu-diên, huyện Gia-khánh ; Nguyễn-trong-Tước, lý-trưởng xã Cam-gia, huyện Gia khánh ; Đỗ-vă - hức, lý-trưởng xã Văn-lâm, huyện Gia khánh ; Trần-văn-Chiến, lý-trưởng xã Phúc-có, huyện Gia-viễn ; Trần-văn Bình, lý-trưởng xã Hoài-lai, huyện Gia-viễn ; Phạm-văn-Gia lý-trưởng xã Doan-binh, huyện Gia-viễn ; Đinh-khắc-Toàn, lý-trưởng xã Thanh-quyết, huyện Gia-viễn ; Phạm-Lập, lý-trưởng xã Đông-đạc, huyện Kim-sơn ; Trần-văn-Giang, lý-trưởng xã Quang-huy, huyện Gia-viễn ; Vũ-xuân-Cơ, lý-trưởng xã Lưu-quang, huyện Kim-sơn ; Phạm-văn-Hân, lý-trưởng xã Chi-thiên, huyện Kim-sơn ; Nguyễn-xuân-Hợp, tổng-sư, tư-dịch, nguyên trước làm việc ở Vũ-lâm, huyện Gia-khánh ; Đặng-v-Lu, phó hương-bội, xã Phúc-am, huyện Gia-khánh ; Hoàng-Dương, chánh-tổng tư dịch quan xã Đại-nhâu, huyện Gia-khánh ; Lê-văn-Huân, thư - ký, sở căn-cước tỉnh Ninh-bình quán phố Sơn-thủy, thành Ninh-bình.

Thăng tùng cửu-phẩm đội-trưởng : M. Dương văn-Sước, cai ngục Ninh-bình quán xã Yên-công, phủ Yên-khánh.

Thăng tùng cửu phẩm bá-hộ : M. Trịnh-như Cương, cai đồn điền Borel, quán xã Lang-van, huyện Gia-viễn.

(Xem tiếp trang 10)

SÁN-NHIÊN-ĐÀI

Thử năm với rất bản hội diễn tích tắt TUẦN-TỲ mới 8 giờ tối đã bán hết vé nhiều người đi xem phải trở về không, vậy đến chủ nhật 2 mars này bản hội lại đem đến lại, mời các ngài đến xem sớm kẻo hết chỗ.

Bên vé từ tối thứ bảy và chiều chủ nhật.

Tối thứ tư 27 février 1924
NGHĨA BỘC CỨU CHỦ
Tối thứ năm 28 février 1924
LÀM PHÚC NHƯ LÀM GIÀU
Tối thứ sáu 29 février 1924
Diễn lần thứ :
Tích thu nhất :
TRINH HIẾU VẸN TOÀN
(Hai chèo)
Tích thứ nhì :
THẮT HIỀN QUYẾN
(Trẻ-con diễn)

Rượu bổ-đào:
TONIQUE TONKINOIS
Có tờ chứng-chỉ ban khen của HOÀNG-THƯỢNG
Theo bình tự-nhiên in ra đây, chữ không như có mấy thứ thuốc về những bình lạ, làm trò-cười cho trẻ-con và người có trí khôn thì không ai có thể tin được!

Xin xem tiết và so sánh cho kĩ kẻo nhầm to !!!

Bọng mảng 7 tháng năm tiến-hóa Khải-định đời ba, tỏa Nội-các phụng lời chiếu phải rằng :
Chiếu nay đại được phòng cần MONTÈS quí ông, có chế nên một thứ rượu bổ để tăng ngơ đang quí rất hay, đáng nên gia thưởng, trước lạc phê thị giết cho qui được phòng chế-ông để lê thành-giá.
Khâm thử.

Rượu này đã kê-cứu theo thủy-thổ và tính-chất người phương Đông mà chế ra, cho nên người bản-xứ già, trẻ, đều dùng được cả ! Xưa nay chưa có ai đã dùng mà chê được ! *Giá bán rất rẻ : 2$25 một chai lớn; từ sáu chai giờ lên sẽ trừ hoa-hồng, tùy theo nhiều ít.*

Bản-hiệu không cần phải vẽ những hình kì-dị làm lạ mắt thiên-hạ và trò chơi cho trẻ-con, lại kê những truyện khó tin, người có kiến thức chẳng ai tin được. Đã vậy, giá bán lại đắt quá, mà vị-tất có được công-hiệu cho tính chất người bản-xứ.

Bào-chế MONTÈS
54, Phố Tràng tiền, 54
HANOI
Xin xem tiếp theo ở trang thứ tư tờ báo này.

So 68

BÌNH SƠN LÃNH YÊN

(Chuyện một cô nữ-thần-đồng mới lên 10 tuổi, mà đã có tài văn-thơ như ngọc phun châu, khắp các quan trong Hàn-lâm, đều phải bái phục. Thiên tử phong cho là « Hồng nên tài-nữ » lập lăn kén chồng, lại ban cho một cái roi kim-nhạc, hễ công-tử nào dám hỏn-hào xấc-láo thì được phép đánh-đử. Sau vì một sự hèn chồng ấy mà sinh ra nhiều chuyện rất lý-kỳ.)

NGUYỄN-BỬU-ĐỨC dịch thuật

...Em liền mắng gai đứa tiểu-đồng đi, rồi đi ra ngoài cửa vườn xem thì quả-nhiên thấy một bài thơ để ở trên tường. Em đọc đi đọc lại mấy lượt, khác nào như khúc dương-xuân bạch-tuyết, khiến người đọc đến mà thơm cả mồm. Bởi vậy biết là tài-tử.

Nàng *Lãnh-giang-tuyết* nói :

— Bài thơ của chàng thư sinh ấy đề thế nào, xin tiểu-thư hãy đọc cho tôi nghe.

Nàng *Sơn-đại* liền đọc cho nghe và bảo rằng :

— Chị nghĩ bài thơ ấy thế nào ?

Nàng *Lãnh-giang-tuyết* nghe xong, tấm-tắc khen-ngợi mà rằng :

— Hay thật ! Hay thật ! chàng có lòng lưu - luyến tiểu - thư không biết dường nào, mà thì mượn mấy chữ « *Mai hoa xuân-sắc* » để làm thí dụ, không hề lộ những thói cuồng dại bướm-ong. Lời-lẽ tâu-kỳ như thế này, quả là tay tài-tử. Tiểu-thư tuổng-mọ là phải, nhưng xin hỏi chàng thư-sinh ấy lạc-khoản thế nào ? Họ tên là gì ?

Nàng *Sơn-đại* nói :

— Không biểu có sao chàng lại không lạc-khoản, thành ra không được biết họ tên.

Nàng *Lãnh-giang-tuyết* nói :

— Chàng đã không biết họ tên, tiểu-thư lại trở về đây, thế thì dẫu có gặp-gỡ, cũng như không vậy.

Nàng *Sơn-đại* nói :

— Em cũng nghĩ như vậy, cho nên có họa-vần một bài đề ở trên tường, để khiến chàng biết ý-tứ, nhưng chẳng biết chàng hữu-tình hay là vô tình, có còn đến đấy lần nữa mà trông thấy bài thơ ấy không.

Nàng *Lãnh-giang-tuyết* nói :

— Phàm người có tài, bao giờ cũng có tình, khi nào lại không đến lần nữa ! Ngặt vì tiểu-thư là một vị khuê-các ở trong tường-phủ, chàng dẫn có đến, cũng vô-ích mà thôi.

Nàng *Sơn-đại* bói :

— Em cũng thiết nghĩ như vậy. Thiên hạ cũng những người có tài, nhưng chẳng may mà môn-đệ quá cao thì những kẻ hàn-tiện thư-sinh dẫu có tài, cũng không dám với đến. Thà-rằng em là một vị tiểu-tường, chẳng le lại gọi gả cho ai ; còn hai ta là thâm-khuê xử-nữ, mở miệng nói ra không tiện, chẳng thà là một đứa nữ-tử con nhà hàn-tiện, bất cứ sang hèn, ai cũng dám đến cầu hôn, không quản-ngại chi !

Nàng *Lãnh-giang-tuyết* nói :

— Đã đành rằng thế, nhưng khóm lan ở trong hang sâu, sao bằng khóm mẫu-đơn ở trong vườn cảnh, ai cũng tôn-qui hơn.

Nàng *Sơn-đại* nói :

— Cái hư danh rất hại cho thực sự. Em vì chút tài mọn, được thánh-thượng trọng-đãi, danh-tiếng lừng-lẫy một thôi. Vẫn tưởng rằng mon-mỏn đào tơ, thiếu chi quân-tử hảo-cầu, nào ngờ đâu quả mai ba bảy đương vừa, mà người cát-sĩ bấy giờ là ai ! . . . Hôm trước thiên-tử truyền phán về việc *Yên-bạch-ham* và *Bình-như-hành*, tất cũng không phải chuyện hão, thế mà không biết cớ sao ngày nay chưa thấy tin tức gì. Còn cuốn « *Trương tử tân biên* » của chị trao cho em xem, hay thì hay thật, nhưng chưa được biết người, nào biết thật giả thế nào. Đến như chàng thư-sinh mà ngày nay em được gặp đó, người ấy tài ấy, không còn nghi-ngờ gì, nhưng sang hèn cách xa, chàng thì không dám đến cầu mà ta lại bán rao không tiện, đến nỗi vừa trong gặp-gỡ, phút bỗng phân-ly, há chẳng phải là hại về môn-đệ và hư danh hay sao !

Nàng *Lãnh-giang-tuyết* nói :

— Việc này tiểu-thư chớ nên vội-vàng ! Thiên-hạ tất có tài-tử. Hiện trước mắt cũ trông thấy bấy nhiêu danh-sĩ thì ta cũng sẽ chọn được người Hưởng-chi tiểu-thư danh-tiếng lừng-lẫy kinh-thành, khi nào mối lương duyên lại không gặp gỡ !

Nàng *Sơn-đại* nói :

— Việc hôn-nhân khó lòng mà đoán trước được !

Nàng *Lãnh-giang-tuyết* nói :

Cứ lấy ý tôi thiển-nghĩ thì cuốn « *Trương-tử tân-biên* » kia, thơ dẫu hay thật, mà lại lẫn có bài thơ của *Bình-như-hành*, tất phần nhiều là sự giả-mạo. Nếu người ấy đến, vị tất đã được vừa ý tiểu-thư, hãy xin gác để một bên ; còn chàng thư-sinh ở dưới lầu kia, tài-mạo dẫu khác thường, nhưng con nhà hàn-sĩ thì *Sơn* tướng-công ta vị-tất đã đẹp lòng, cũng xin gác để một bên. Chỉ có chàng *Yên-bạch-ham* kia ; Đốc-học quan dâng sớ tiến-cử, thánh-thượng đã giáng chỉ cho triệu tới Kinh, tất thế nào chàng cũng phải đỗ. Và thánh-thượng đã hứa lời đứng chủ-hôn, tất thế nào việc cũng phải xong. Thế thì mối lương-duyên của tiểu-thư, quyết định ở người ấy vậy.

Nàng *Sơn-đại* nói :

— Lời bàn của chị, tự-hồ có lý, nhưng chưa biết chàng *Yên bạch-ham* kia có được bằng chàng thư-sinh ở dưới lầu hay không ?

Nàng *Lãnh-giang-tuyết* nói :

— Đốc-học quan dâng sớ tiến-cử lần này, nghĩa là phụng mệnh để sưu-cầu nhân-tài, chứ không phải chiếu lệ thường vậy. Nếu tiến-cử không phải chân-tài, tất thánh-thượng bắt lội, tránh sao cho khỏi. Huống-chi *Yên-bạch-ham* cùng tiến-cử với *Bình-như-hành*, nếu *Bình-như-hành* quả là cái người để thơ ở miếu ông *Mẫn-tử khiên* mà tôi đã bẻ hôm xưa, thì còn phải chịu những một bậc, thế *Yên-bạch-ham* là người thế nào, ta có thể đoán ra được, có lẽ nào lại không bằng chàng thư-sinh ở dưới lầu kia !

Hai người đang thương-nghị cùng nhau thì bỗng thấy đứa nữ-tỳ cầm tập giấy vào bẩm rằng :

Lão-gia con truyền đưa đề tiểu-thư xem.

Nàng *Sơn đại* cầm lấy, ngẫm-nghĩ mà rằng :

Chẳng biết trong triều có việc gì đây !

Nàng *Lãnh-giang-tuyết* nói :

Tất là việc *Yên-bạch-ham* và *Bình-như-hành* đã phụng chỉ tiến Kinh !

Nàng *Sơn đại* nói !

— Có lẽ !

Nói xong, liền mở ra xem thì quả nhiên là bản tâu của Đốc-học quan *Vương công*. Thành ra *Yên-bạch-ham* và *Bình-như-hành* trước khi chưa phụng chỉ, đã đi du học phương xa, không biết ở hạt nào, hiện đã sai người đi các nơi đó tìm, hễ tìm thấy sẽ giục phải tiến Kinh ngay. Thánh-thượng thấy vậy, lại giáng chỉ cho các địa-phương-quan ở các tỉnh phải hết sức tra hỏi, hễ gặp hai chàng thì tức khắc phải giục tiến Kinh, không được chậm trễ.

Nàng *Sơn-đại* xem xong nín lặng không nói câu gì. Nàng *Lãnh-giang-tuyết* ngẫm-nghĩ hồi lâu, rồi nói :

— Tôi vẫn tưởng hai chàng pt ụng chỉ tiến kinh, không còn ngăn trở điều chi. Việc *Bình-như-hành* thật giả thế nào, ta sẽ biết rõ, ai ngờ lại có sự biến-cố này !

(Còn nữa)

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

VIỆC KINH-ĐÔ

Đàn Nam-giao. — Lễ tế giao đã sắp tới nơi, nên tại đàn Giao nay đã thấy tu chỉnh các nhà quan cư và đường ngự cũng đã bồi bổ tiêm tất lắm. Ngày lễ giao đã bói được vào cuối trung tuần tháng hai ta.

Phòng đọc sách ở trường Uyên-bác. Tại trường Uyên-bác ở Huế hôm đầu từ ngày khai giảng sau Tết thì quan đốc Dufresne đã thiết lập một phòng đọc sách rất lớn, sách về bàn ghế cực kỳ quang khiết chỉnh bị để dùng làm nơi khảo cứu và học vấn, để luyện tập cho thêm tinh bác về các khoa học chuyên môn hiện đang dạy theo chương-trình ở trường Uyên-bác ngày nay.

Phàm những sinh viên trường ấy hoặc người ngoài muốn vào xem sách và khảo cứu thì chỉ từ ngày chủ nhật, thứ năm, còn ngày nào cũng mở cửa từ 2 giờ chiều đến 8 giờ tối tùy ý muốn khảo cứu hoặc vấn tắn điều gì thì quan đốc sẵn lòng ứng đáp, và có mượn sách ki cũng được.

Tủ sách hiện nay đã có lắm thứ sách hay và có ích, nhưng còn lần lượt ở Pháp gửi thêm qua sẽ có nhiều cũng như phòng đọc sách ở Tăng-thư-viện tại Huế vậy.

Tại Trung kỳ xưa nay chưa nơi nào mở không đọc sách, chẳng qua các hội khuyến học Quảng-trị v. v. có một đôi tủ sách con con, những người đọc sách lắm khi muốn dùng sách vẫn cứ thiếu, cho nên sự đọc sách chưa có phát đạt như ở Nam Bắc hồi nọ kỳ.

Nay trường Uyên bác có mở phòng đọc sách, lại có quan đốc Dufresne, văn-chương khoa cử nhân lòng quảng việc ấy mà ngại lại sẵn lòng ưng đáp dẫn dụ cho những độc thư nhàn, thì khác nào chốn bể thánh rừng nho mà lại có kẻ đem dưỡng chỉ nèo cho ta lội lần xông pha thì nên gắng công nên đó mà luyện tập mà khảo cứu mà học vấn, ắt có ngày hưởng được cái kết quả ở thư trung như câu sách ta đã nói: Thư trung tự hữu thiện chung túc. — Thư trung tự hữu hoàng kim-ốc và Thư-trung tự hữu nhan như ngọc v. v. . . thế thì kẻ học giả nên gắng lấy, ắt có ngày thành công!

Gạo thua quá. Tháng giêng năm nay gạo thua quá! Mỗi một quan tiền bán ở giữa chợ, mua tiền mặt mới được gia ấy. Còn như giá bán chịu, thì chỉ hơn bốn lon thôi. Một đồng bạc chỉ mua được 35 lon. Một người làm thuê mỗi ngày chỉ có hai hào rưỡi mà ăn đã hết một lu bạc gạo, còn gì nữa mà nuôi vợ con. Mùa không mất mà gạo thua hại ấy bởi đâu? mà hại ấy khi nào mới hết?

Mèo rừng và mèo nhà. — Một tiệm kia bày cuộc treo tiền 30 con có người đến đánh một số 10 p. cũng được thì thành ra 300 p. cho nên khi sở tiệm thì người ấy đến chăm giữ rất cẩn thận, nghe đâu hỏi anh ta bán để xác nghĩa câu thai nên mới cả gan đánh đến mười đồng.

Cho nên khi sở tiệm thì đã tràng bẫn số con mèo, nhưng các chủ khách không chịu chung ba trăm bạc, mà nói rằng con mèo nhà hay mèo rừng, thì phải đánh cho đúng thì mới chung bạc, vì thế mà hóa ra cãi cọ mà đánh lộn nhau rồi cũng phải chịu thua. Trúng mà chẳng chung được thế có ức không? mà kẻ khác cứ cứ lại vào đánh nữa.

» *Hiệu* GIUC-ICH *tức là Công-ty* CHU-VĂN-MINH *ở Haiphong, đường Sadi-Carnot, số 115 có nhà máy nấu dầu và chế các thứ sơn tây đủ các mùi đặt dầu* CON GÀ VÀNG.

Sơn rất tốt, giá bán phải chăng, xin đồng-bào chiếu cố nội hóa, cứ viết thư cho bản-hiệu lấy mẫu, sẽ xin gửi biếu ngay.

2056

TAM-TINH-Y-QUÁN

Ai có bệnh nên biết hiệu « Tam-tinh y-quan » ở phố « Mã máy », số nhà 91, Hanoi. Mạch lý bệnh cần biết đích xác: chữa đủ các chứng bệnh, khỏi được nhiều, hoàn tán cao đan cực tinh tế thần hiệu, để gửi-khách xét dùng. Xa xôi việc thư về kể bệnh, bản-hiệu gửi thuốc đến ngay, gửi cách Tiền hoa giao ngân; gửi-khách mua buôn thì tính hạ giá. Nghèo cùng quá không có tiền xin thuốc cũng cho.

Còn các thứ thuốc đặc-biệt rất thần hiệu sau uống cũng khỏi:

Bạch-trược, dương mai, hạ cam, trĩ, lậu, mỗi chai 1 đồng, ống thụt 5 hào, thuốc thụt 5 hào.

Đau ông mộng tinh, di tinh, lận tinh, loãng tinh, đau bụng, đau tức kinh niên, ho lao, đàm suyễn, bất toại, phế thũng, cổ chướng, mỗi chai 1 đồng.

Đàn bà kinh nguyệt không điều, huyết ít huyết đen, khí hư bạch đái, bạch kinh thấy ra nhiều sinh đau bụng, rức đầu, đau xương, không đẻ, hay có đẻ không nuôi, mỗi chai 1 đồng.

Băng huyết, lệ huyết, tiện huyết, mỗi phong 2 hào.

Trẻ con sốt, ho, kinh, đàm suyễn, tả lị, cam cứu mục, đau mắt sưng mộng, mỗi chai 2 hào.

LỆ MUA BÁO

Xin nhắc lại để các ngài được biết rằng: tiền mua báo thì phải trả trước. Vậy các ngài gửi ủng cho mua thì gửi tiền nhà-hồ-, cũng có thể gửi theo giấy mua thì bán-quán không trả lời. — Mua báo bắt tính từ tiền hoặc mồng một tháng tây trở đi cho gọn.

THUỐC LẬU (SANTAL MONAL)

Tại làm sao người mắc bệnh khí hư, thường hay biếng chữa?

Bệnh khí hư sinh ra những nỗi khó khăn thế nào tưởng không ai nên không biết: sưng bàng quang, sưng nắp hộ tuyến, sưng đích hoàn, sưng niệu-quản. Mà đau bụng thì bệnh khí-hư sinh ra các bệnh tại phúc bộ cũng bệnh tuyệt sản. Nhưng người ta sở dĩ biếng chữa bệnh ấy là vì thuốc chữa không phải ai cũng có thể dùng được. Cách thứ nhiều khi cũng chẳng công hiệu gì. Rửa cũng khó làm cho được có ích. Tiêm thuốc thì nguy hiểm, nhiều khi thuốc dùng vào người đau lại không chịu được, thành ra nôn oẹ, đau thêm, đi rửa. Vì vậy nhiều người có bệnh không muốn chữa nữa. Nhưng ai đã biết vị thuốc *Santal Monal* là vị thuốc quí hóa mà công vào để chữa ấy, thì có bệnh tất chữa ngay. Thuốc ấy uống vào làm cho dễ tiện hóa, mà không sinh ra những nỗi khó khăn công là không làm sưng niệu bầy toàn bộ. Thuốc ấy rửa cực hiệu quả, làm cho đỡ nỗi thấy. Vì vậy mới mắc phải bệnh khí hư, chớ nên quản dùng thuốc *Santal Monal*, vì dùng thuốc ấy thì bệnh chóng khỏi mà tránh được những nỗi khó khăn.

Ở các hiệu bán thuốc tây đều có bán

2056

CÁO-BẠCH

Hôi làm Nghĩa[illegible] Kinh Trang[illegible] có lời kỉ thị cho các ông các bà biết rằng khu đất nhỏ mới mua ở [illegible] làng Tạch xã Quất xa và Nghĩa-[illegible] để làm Nghĩa địa cho nước Nam mình, nay hội [illegible] sang [illegible] rồi, vậy xin các ông các bà nên mau đến cắt các mộ mả của mình để linh tinh lúc trước trong khu đất ấy và đem táng tại nơi đất mà hội đã sửa sang riêng cho hàng cát-táng.

Nếu từ nay cho đến 1 tết hai tháng, mộ mả nào con cháu lại không thấy ai đến bốc, hội sẽ kể mộ mả ấy là mộ vô chủ và sẽ cất đem táng lại nơi đất mộ mả vô thừa nhận.

Hưu, hội đã sửa sang một nơi đất để riêng cho hàng tăng, vậy từ nay giờ đi, bất kể hàng người nào hai hành mệnh-mọt, người nhà có thể xin hội đem vào táng tại đấy được, không phải mất tiền mảng gì cả.

Nay kính cáo

Năm Khải Định thứ 8 tháng 12 ngày.

Lập Nghĩa-địa hội, hội-trưởng

BÙI TƯỜNG LÂN

Dùng thuốc phải cẩn-thận mới được!

Rượu bổ-đào: TONIQUE TONKINOIS

Đã mười mấy năm nay Bản-hiệu giao-thiệp với người bản-xứ đã nhiều lắm, và đã được lòng qui-khách tin-cẩn là bởi sự thực-thà ngay-thẳng. Tưởng nay cũng nên nhắc ai để các ngài so-sánh và xuy-xét thì sẽ biết rõ hơn sự thực-thà của Bản-hiệu. Thứ **rượu bổ-đào** của Bản-hiệu, người bản-xứ đều biết tiếng là một vị thuốc **rất rẻ tiền và rất quí** để trị các chứng bệnh như: **kém ăn-ngủ, mỏi-mệt, còm-yếu, hay chóng mặt nhức đầu, đau xương đau mình**, lại rất là **bổ sức cho đàn-bà đẻ, người ốm mới khỏe**, người già-yếu sức lực kém có thể khỏe lại như khi trẻ, con nít từ 10 tuổi sẽ được mau lớn! Vì thế thứ rượu này đã được vô-số tờ chứng-chỉ là công-hiệu.

Giá bán **2$25** một chai lớn, từ sáu chai trở lên sẽ trừ hoa-hồng.

Hiệu Bào-chế MONTÈS, 54, phố Tràng-tiền, Hanoi.

Nhà Bán-đồ « TAM-TÂM » Hà-nội, ở phố hàng Trống. Chủ-nhật, thứ năm nào cũng có bán từ tám giờ sáng.

洋醫林桂頭，

HỠI CÁC ÔNG MẮC PHẢI BỆNH TRĨ XIN MỜI CÁC ÔNG QUÁ BỘ, TÔI CHỮA BỆNH NÀY

BỆNH RI (tức là bệnh lòi đi thực nhiều người mắc phải, chẳng những là đau đớn, như còn đến khi đại-tiện xong rồi thì lại còn đi đứng đau, thật là bất tiện cho người ta lắm, hễ không chữa ngay cho khỏi, để lâu thì càng ngày càng thêm nặng nề sau khó chữa.

Khi đưa chữa bệnh này đến đăng đau cắt cho nên người có bệnh lấy làm đau đớn, phải nên tới đăng tôi nghiên-cứu một cách mới chuyên-trị chữa bệnh này không đau, không rát, chỉ trong mấy hôm thôi những nỗi mạn tự kỳ rung rời, mà trong khi đang chữa có thể làm làng như thường không mất thì giờ. Vậy ngài nào mắc phải bệnh nặng xin mời đến.

M. TCHUONG-QUAY-LAM

26, Phố HÀNG BƯỜM. — HANOI

Sáng tiếp khách từ 8 giờ rưỡi cho đến 2 giờ chiều đi chữa từ 2 giờ rưỡi đến 5 giờ. Các lĩnh xe đến xem hầu tiếp.

Thuốc uống tiền trả lời ngay.

2090

ŒNO KOLA COCA

RƯỢU BỔ
酩補

J. BLANC *(dệ nhất hạng bào-chế)*
Ông **L. BLANC** *(người nói-nghiệp)*
HANOI (Bắc-kỳ)
chế ra
Giá bán 2$40 một lít

Một ngày hai lần, trước bữa cơm, thì uống một cốc con
每晚食前飲一小杯

Bán tại: Hiệu Bào-chế **J. BLANC**
31, phố Tràng-tiền (Rue Paul-Bert) Hanoi

2099

MỚI SANG NHIỀU

Chục xe — Nan hoa — Vòng bánh
Vải cà-chông lớp mui — Cao-xu bơm và Cao-xu đặc, vân vân...

Hỏi giá tại Bản-hiệu

SOCIÉTÉ FRANÇAISE DE TRANSPORTS

SOCIÉTÉ ANONYME AU CAPITAL DE **1.800.000 FRANCS**

7, Boulevard Bobillot, Hanoi

2096

RƯỢU NHO J. K. WATSON

Là một thứ thuốc bổ mạnh nhất, cái phép chế thuốc này khảo-cứu đã lâu năm, và cái cách làm, lại tinh-vi cẩn-thận, nên thuốc này là một thứ bổ mạnh nhất.

Những khi cơ-thể cần dùng phải bổ dưỡng rất mạnh, thì dùng thuốc này chắc và nhậy lắm.

Bệnh huyết suy, bệnh gân yếu, bệnh ghíp, bệnh sốt rét rừng, v. v.

Uống một cốc nhỏ (liqueur) hai mươi phút trước hai bữa ăn chính.

Giá bán: 2$50 một litre

Hiệu Bào-chế E. CHASSAGNE

62, phố Paul-Bert, Hanoi

GRANDS MAGASINS RÉUNIS

RUE PAUL BERT, HANOI

Từ thứ hai mồng 3 Mars đến mồng 10 mà thôi

Bán chiêu khách

CÁC THỨ ĐỒ VẢI VÀ ĐỒ DÙNG

Nước hoa và đồ rửa mặt — Áo lót thịt — Đồng-hồ
Giầy bút sách vở — Đồ tập thể-thao — Dao kéo và đồ kim khí
Các thứ đồ dùng trong nhà — Đồ tráng men và đồ sứ
Các thứ đồ dùng về việc thuốc — Các thứ đồ điện
Đồ sưởi và vệ-sinh

GIAN BÀY ĐỒ ĂN

Bán riêng các thứ hàng mới đến kỳ tàu vừa rồi

Các ngài nên nhân dịp tiền tây cao này mà mua thì được lợi

TÉLÉPHONE N° 126 — Adr. Tél.: MAGARÉUNIS

Le gérant: NGUYỄN-VĂN-LUẬN